

**0229SAMORZĄDOWE KOLEGIUM ODWOŁAWCZE
w KATOWICACH**

40-032 Katowice, ul. Henryka Dąbrowskiego 23

tel.: 32 255-27-75 fax: 32 251-86-72

e-mail: kancelaria@kkatowice.sko.gov.pl

REGON: 272357234

NIP: 9541886250 ESP ePUAP: /9gox88go1r/skrytka

SKO.OS/41.9/433/2024/11540/KS

Katowice, 22 lipca 2024 r.

Decyzja

Na podstawie art. 1 i art. 2 ustawy z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 570) oraz art. 138 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 572),

po rozpatrzeniu odwołania z dnia 19 czerwca 2024 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz odwołania z dnia 21 czerwca 2024 r. REMEA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, reprezentowana przez pełnomocnika Pana Wojciecha Lenartowicza od decyzji Nr IS-ROS.6220.47.2022 z dnia 5 czerwca 2024 r. Prezydenta Miasta Żory o treści sentencji:

„orzekam

odmówić zgody na realizację przedsięwzięcia planowanego przez Remea Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie przy ul. Bonifraterskiej 17, pn. „Uruchomienie instalacji bioremediacji terenów przemysłowych (instalacji odzysku odpadów z wykorzystaniem płyty remediacyjnej)”, którego realizację przewidziano w Żorach na terenie nieruchomości o nr ewid. 1354/150 (obręb Rój).”

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach w składzie:

Przewodnicząca składu orzekającego – Katarzyna Stebnicka (sprawozdawca)

Członek składu orzekającego – Kamila Koziara

Członek składu orzekającego – Anna Kajzerek – Dziwoki

na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 lipca 2024 r.

orzekło

uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji

Uzasadnienie

Decyzją Nr IS-ROS.6220.47.2022 z dnia 5 czerwca 2024 r. organ pierwszej instancji orzekł jak opisano powyżej. W uzasadnieniu przedstawił argumenty przemawiające za wydanym rozstrzygnięciem.

Od decyzji tej zostało wniesione odwołanie z dnia 19 czerwca 2024 r. przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. W odwołaniu zarzucono, iż organ pierwszej instancji rezydent nie podjął czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. W szczególności nie poddał wnikliwej analizie wątpliwości podnoszonych przez społeczeństwo. Podniesiono naruszenie art. 79a kodeksu postępowania administracyjnego. Ponadto, w podstawie prawnej decyzji, nie przywołano art. 81 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, który określa przypadki, w których organ może odmówić wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. I żadna z ww. przesłanek przemawiających za tym, aby odmówić zgody na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia nie została wskazana i uzasadniona w decyzji.

Pismem z dnia 20 czerwca 2024 r. znak: IS-ROS.6220.47.2022 przesłał ww. odwołanie wraz z aktami sprawy do organu odwoławczego.

Pismem z dnia 21 czerwca 2024 r. REMEA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, reprezentowana przez Pana Wojciecha Lenartowicza wniosła odwołanie od ww. decyzji. Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie prawa poprzez wydanie decyzji bez podstawy prawnej i w związku z tym wniesiono o uchylenie ww. decyzji i wydanie decyzji uwzględniającej wniosek w całości.

Pismem z dnia 5 lipca 2024 r. znak: IS-ROS.6220.47.2022 przesłał ww. odwołanie wraz z aktami sprawy do organu odwoławczego.

Analizując obowiązujący stan prawny Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach stwierdza, co następuje:

Kolegium wskazuje, że w sprawie znajdzie zastosowanie ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), dalej jako „ustawa” ; „ustawa oos” .

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Stosownie do postanowień ust. 2 ww. artykułu uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (pkt 1) oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (pkt 2).

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem decyzji administracyjnych enumeratywnie wymienionych w treści art. 72 ust. 1 pkt 1 – 28, przy czym wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie stosuje się w przypadkach wymienionych w ust. 2 i ust. 2a ww. artykułu. W myśl postanowień ust. 1a ww. artykułu wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane. W myśl ust. 3 ww. artykułu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza się do wniosku o wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1, oraz zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1a. Złożenie wniosku lub dokonanie zgłoszenia następuje w terminie 6 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna, z zastrzeżeniem ust. 4 i 4b tego artykułu.

Zgodnie z treścią art. 73 ust. 1 ww. ustawy postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia.

Przepis art. 74 ust. 1 ww. ustawy wymienia dokumenty jakie należy dołączyć do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W myśl ust. 3 ww. przepisu ustawy, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub innego postępowania dotyczącego tej decyzji przekracza 10, stosuje się art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Stosownie do brzmienia ust. 3 a stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę, z zastrzeżeniem art. 81 ust. 1. Przez obszar ten rozumie się:

- 1) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
- 2) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
- 3) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Zgodnie z treścią art. 75 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wójt, burmistrz, prezydent miasta – w przypadku pozostałych przedsięwzięć (innych niż wymienione w punktach 1 – 3). Szczegółowe zasady ustalania organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określają przepisy ust. 1a – 7 tego artykułu.

W myśl art. 79 ust. 1 ustawy przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość *udziału* społeczeństwa w postępowaniu, w ramach

którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Stosownie do brzmienia art. 80 ust. 1 ustawy jeżeli była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, biorąc pod uwagę:

- 1) wyniki uzgodnień i opinii, o których mowa w art. 77 ust. 1;
- 2) ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- 3) wyniki postępowania z *udziałem* społeczeństwa;
- 4) wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone.

W myśl art. 80 ust. 2 zd. 1 ustawy właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony.

Stosownie do postanowień art. 85 ust. 1 ustawy decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga uzasadnienia. W myśl ust. 2 pkt 2 tego przepisu uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, powinno zawierać: w przypadku gdy nie została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 63 ust. 1, uwzględnionych przy stwierdzaniu braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W myśl art. 86 ustawy decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organy: 1) wydające decyzje określające warunki korzystania ze środowiska w zakresie, w jakim ma być uwzględniona przy wydawaniu tych decyzji; 2) wydające decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1; 3) przyjmujące zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a.

W myśl art. 86c ww. ustawy, wykonanie warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, które nie zostały uwzględnione w decyzjach, o których mowa w art. 86, podlega egzekucji administracyjnej w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o ile przedsięwzięcie jest realizowane.

Kwalifikacji przedsięwzięcia do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko dokonuje się w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839).

Z przytoczonych powyżej przepisów prawnych wynika, że decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje się, jeżeli są spełnione łącznie dwie przesłanki pozytywne:

- przedsięwzięcie należy do przedsięwzięć wymienionych w art. 71 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach poprzedza uzyskanie jednej z decyzji wymienionych w art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko lub dokonanie zgłoszenia: budowy, wykonania robót budowlanych, zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. a nie zachodzi żadna z ustawowych przesłanek negatywnych wydania takiej decyzji.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, w oparciu o przedstawione powyżej ustalenia faktyczne jak i obowiązujący stan prawny stwierdza, co następuje

W pierwszej kolejności Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach wskazuje, że dokonało badania wstępnego wniesionych odwołań i stwierdziło że są dopuszczalne. Następnie Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach przeszło do badania terminowości wniesienia odwołań i stwierdziło, że zostały złożone w terminie

Kolegium wskazuje dalej, że podstawą prawną do wydania orzeczenia przez organ odwoławczy jest art. 138 kodeksu postępowania administracyjnego.

Stosownie zatem do postanowień art. 138 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego organ odwoławczy wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo (pkt 1),

- 2) uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części, albo (pkt 2),
- 3) umarza postępowanie odwoławcze (pkt 3).

W myśl § 2 tego artykułu organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy. Zgodnie z § 2a ww. przepisu jeżeli organ pierwszej instancji dokonał w zaskarżonej decyzji błędnej wykładni przepisów prawa, które mogą znaleźć zastosowanie w sprawie, w decyzji, o której mowa w § 2, organ odwoławczy określa także wytyczne w zakresie wykładni tych przepisów. Stosownie do brzmienia § 2b przepisu § 2 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 136 § 2 lub 3. Organ odwoławczy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy wydaje decyzję, o której mowa w § 1 albo 4. Natomiast stosownie do § 4 ww. artykułu jeżeli przepisy przewidują wydanie decyzji na blankiecie urzędowym, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, a istnieją podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji, organ odwoławczy uchyla decyzję i zobowiązuje organ pierwszej instancji do wydania decyzji o określonej treści.

Z treści wyżej przywołanego art. 138 kodeksu postępowania administracyjnego wynika, że przepis ten zawiera zamknięty katalog decyzji organu odwoławczego. Oznacza to, że organ odwoławczy nie jest uprawniony do wydania decyzji o sentencji innej niż wymienione w komentowanym przepisie.

Charakter rozstrzygnięć organu odwoławczego w sposób bezpośredni zdeterminowany jest zasadą dwuinstancyjności postępowania administracyjnego. Jej istota polega na dwukrotnym rozpatrzeniu i rozstrzygnięciu tej samej sprawy wyznaczonej treścią zaskarżonej decyzji. Wypływa stąd obowiązek traktowania postępowania odwoławczego jako powtórzenia rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Decyzja organu drugiej instancji jest takim samym aktem stosowania prawa, jak decyzja organu pierwszej instancji, a działanie organu odwoławczego nie ma charakteru kontrolnego, ale jest działaniem merytorycznym, równoważnym działaniu organu pierwszej instancji (T. Woś, J. Zimmermann, Głosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1986r., III AZP 11/86, PiP 1989, z. 8, s. 147).

Realizując zasadę dwuinstancyjności postępowania, art. 138 kodeksu postępowania administracyjnego ukształtował postępowanie przed organem odwoławczym – co do zasady – jako postępowanie merytoryczne. Merytoryczny bądź merytoryczno – reformacyjny charakter mają w związku z tym również decyzje tego organu (art. 138 § 1 pkt 1 i 2 zdanie pierwsze), ukierunkowane na rozstrzygnięcie o określonych prawach lub obowiązkach. U podstaw takiego kierunku rozstrzygnięć organu drugiej instancji legła niewątpliwie również zasada szybkości działania i prostoty środków prowadzących do załatwienia sprawy (art. 12 kodeksu postępowania administracyjnego). Procesowym wyrazem merytorycznych kompetencji organu drugiej instancji jest treść jego rozstrzygnięcia w sprawie. Organ ten utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję bądź uchyla ją i sam rozstrzyga o istocie sprawy. Wynik postępowania organu odwoławczego nie sprowadza się zaś do oddalenia odwołania bądź uznania tego środka za uzasadniony. Z kolei rozstrzygnięcia kasacyjne traktowane są przez kodeks jako wyjątki od zasady merytorycznego charakteru postępowania odwoławczego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 grudnia 1996r., sygn. akt: SA/Ka 1994/95, niepublikowane). Należy wyodrębnić dwa ich rodzaje: decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję i umarzającą jednocześnie postępowanie organu pierwszej instancji (art. 138 § 1 pkt 2 in fine), oraz decyzję kasacyjną przekazującą sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji (art. 138 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego). Podstawowa różnica między nimi tkwi w tym, że ostatnia z nich może być wydana tylko wówczas, gdy organ odwoławczy stwierdzi istnienie podstaw do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy wyznaczonej treścią zaskarżonej decyzji (B. Adamiak (w:) B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks Postępowania Administracyjnego, s. 599; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 1997r., sygn. akt: SA/Rz 770/97, niepublikowany; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 września 2001r., sygn. akt: V SA 239/01, niepublikowany) (Grzegorz Łaszczycza, Komentarz do art. 138 Kodeksu postępowania administracyjnego, Lex).

W przypadku bezprzedmiotowości postępowania odwoławczego organ odwoławczy uprawniony jest również do jego umorzenia w oparciu o art. 138 § 1 pkt 3 kodeksu postępowania administracyjnego.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, w oparciu o przedstawione powyżej ustalenia faktyczne jak i obowiązujący stan prawny zauważa, że organ pierwszej instancji przeprowadził postępowanie w sposób nieprawidłowy i zaskarżona decyzja tego organu, wydana po przeprowadzeniu ww. postępowania, nie może się ostać w obrocie prawnym.

W związku z powyższym Kolegium postanowiło uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę organowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia, ponieważ decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie i tym samym wyczerpane zostały przesłanki z przywołanego powyżej art. 138 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy. Wyżej opisana decyzja kasacyjna może zostać wydana w przypadku łącznego wystąpienia dwóch przesłanek:

1. zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania,
2. konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie.

Ustawodawca nie przewidział innych okoliczności pozwalających na wydanie takiej decyzji kasacyjnej, przy czym zakres czynności jakie w ramach postępowania odwoławczego może przeprowadzić organ odwoławczy określa przepis art. 136 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, o ile nie zachodzi przypadek z § 2 lub 3 tego przepisu.

Zgodnie bowiem z art. 136 kodeksu postępowania administracyjnego organ odwoławczy jest uprawniony do przeprowadzenia postępowania dowodowego mającego charakter jedynie uzupełniający w stosunku do postępowania dowodowego przeprowadzonego przez organ pierwszej instancji. Oznacza to, że organ odwoławczy nie może prowadzić postępowania dowodowego zastępującego postępowanie dowodowe, które winien był przeprowadzić organ pierwszej instancji. W sytuacji, gdy organ pierwszej instancji orzekł pomimo tego, że nie dysponował niezbędnymi dowodami i dowodów tych nie przeprowadził, to w istocie nie nastąpiło rozpoznanie sprawy w rozumieniu merytorycznym w pierwszej instancji. Takiej wadliwości postępowania organ odwoławczy nie może konwalidować, ponieważ naruszyłby zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego wyrażoną w art. 15 kodeksu postępowania administracyjnego, zgodnie z którym postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne. Przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania dowodowego w szerszym zakresie niż dozwala art. 136 kodeksu postępowania administracyjnego i zastąpienie w ten sposób organu pierwszej instancji w prowadzeniu postępowania wyjaśniającego pozbawiłoby stron prawa do dwukrotnego merytorycznego rozpoznania sprawy administracyjnej. Kolegium stwierdziło, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w znacznym zakresie, a okoliczności wymagające wyjaśnienia mają kluczowe znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Nie może to nastąpić w uzupełniającym postępowaniu dowodowym, o którym mowa w art. 136 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego. W dalszej części uzasadnienia zostaną wskazane naruszenia, których dopuścił się organ pierwszej instancji oraz zakres sprawy konieczny do wyjaśnienia ze względu na jego istotny wpływ na rozstrzygnięcie.

Kolegium wskazuje, że postępowanie administracyjne jest zorganizowanym procesem stosowania prawa, które obejmuje następujące etapy:

1. ustalenie stanu faktycznego sprawy w wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego,
2. wybór przepisu prawnego znajdującego zastosowanie w sprawie,
3. dokonanie interpretacji tego przepisu,
4. subsumcję faktów uznanych za udowodnione pod wybraną normę prawną,
5. ustalenie wiążących konsekwencji prawnych – wydanie rozstrzygnięcia.

Wszystkie opisane wyżej etapy procesu stosowania prawa winny być przeprowadzone z poszanowaniem obowiązujących i znajdujących zastosowanie w sprawie przepisów prawnych; zarówno przepisów prawa materialnego, jak i przepisów proceduralnych. Zgodnie z art. 7 kodeksu postępowania administracyjnego w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego

wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Natomiast stosownie do art. 77 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Zasada prawdy obiektywnej zawarta w art. 7 kodeksu postępowania administracyjnego i rozwinięta w innych przepisach kodeksu postępowania administracyjnego, w tym w przepisie art. 77 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, ma fundamentalne znaczenie dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, które pozwoli dokonać subsumcji faktów uznanych za udowodnione pod stosowną normę prawną, a następnie doprowadzi do ustalenia konsekwencji prawnych tych faktów. Obowiązek wyczerpującego i rzetelnego zebrania materiału dowodowego związany jest z sytuacją procesową organu administracji publicznej, który jest „gospodarzem” postępowania i posiada duże uprawnienia w zakresie ukształtowania tego postępowania. W szczególności organ może w każdym stadium postępowania zmienić, uzupełnić lub uchylić swoje postanowienie dotyczące przeprowadzenia dowodu. Natomiast obowiązek wyczerpującego rozpatrzenia materiału dowodowego polega na dokładnym zapoznaniu się z tym materiałem, ustosunkowaniu się do każdego ze zgromadzonych w sprawie dowodów z uwzględnieniem wzajemnych powiązań między nimi, aby uzyskać jednoznaczność ustaleń faktycznych i prawnych. Negatywne konsekwencje zaniechania należących do organu czynności dowodowych nie mogą obciążać strony. Wykonanie obowiązku wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego winno odbywać się z uwzględnieniem norm wynikających z przepisów prawnych o charakterze proceduralnym.

Przechodząc do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy wskazać należy, że organ pierwszej instancji decyzją Nr IS-ROS.6220.47.2022 z dnia 5 czerwca 2024 r. odmówił wydania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych realizacji planowanego przedsięwzięcia pn. „Uruchomienie instalacji bioremediacji terenów poprzemysłowych (instalacji odzysku odpadów z wykorzystaniem płyty remediacyjnej)”, którego realizację przewidziano w Żorach na terenie nieruchomości o nr ewid. 1354/150 (obręb Rój). W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ pierwszej instancji opisał przebieg postępowania, zacytował przepisy będące podstawą rozstrzygnięcia oraz przedstawił motywy swojego rozstrzygnięcia. Wskazał m.in: że po przeanalizowaniu dokumentów zgromadzonych w sprawie można stwierdzić, że realizacja planowanej inwestycji rodzi konflikt społeczny. Mieszkańcy wielokrotnie w pismach skierowanych do organu pierwszej instancji wskazywali, że kategorycznie sprzeciwiają się realizacji planowanej inwestycji. W opinii mieszkańców realizacja planowanej inwestycji stanowi zagrożenia dla środowiska naturalnego, wód powierzchniowych i cieków podziemnych, w tym ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych „Żory-Rój”. Eksploatacja planowanego przedsięwzięcia w ocenie mieszkańców spowoduje zwiększenie ruchu pojazdów w rejonie realizacji przedsięwzięcia, a co a tym idzie może przyczynić się do nadmiernego oddziaływania akustycznego, a także może spowodować pogorszenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Okoliczni mieszkańcy podnoszą także, że realizacji inwestycji wypływanie na obniżenie wartości pobliskich gruntów i nieruchomości, spadek komfortu życia w rejonie planowanego przedsięwzięcia spowodowany nadmiernym oddziaływaniem akustycznym i odorowym. W opinii organu pierwszej instancji realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia przyczyni się do nasilenia istniejącego konfliktu społecznego pomiędzy inwestorem a mieszkańcami sąsiednich nieruchomości, a także przyczyni się do obniżenia jakości życia mieszkańców w otoczeniu inwestycji. Organ uwzględniając zgromadzony materiał w niniejszym postępowaniu kierował się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz zasadą przezorności.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż z akt sprawy przekazanych przez organ pierwszej instancji do organu odwoławczego wynika, że stroną w postępowaniu zakończonym zaskarżoną decyzją jest Skarb Państwa, a organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania ww. nieruchomościami jest Prezydent Miasta Żory oraz Gmina Żory, której organem wykonawczym jest Prezydent Miasta Żory

Z treści zaskarżonej decyzji oraz z akt sprawy wynika natomiast, że organ pierwszej instancji w toku postępowania zakończonego zaskarżoną decyzją nie rozważył i nie zbadał czy w sprawie zachodzą przesłanki wyłączenia organu gdyż stroną w postępowaniu zakończonym zaskarżoną decyzją jest m. in.

Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Miasta Żory, oraz Gmina Żory,, którego organem wykonawczym jest Prezydent Miasta Żory.

Kolegium zauważa, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 9 września 2014 r., sygn. akt: II SA/Gl 457/14, wskazał m. in. że: „(...) W pierwszej kolejności w całej rozciągłości podzielić należy przekonanie Kolegium, że z uwagi na okoliczności faktyczne i prawne sprawy organ pierwszej instancji winien był obligatoryjnie rozważyć i w razie potrzeby zastosować stosowną procedurę prawną, czy w sprawie nie zachodzą przesłanki wyłączenia organu. Wskazać w tym miejscu należy, iż stronami w postępowaniu zakończonym zaskarżoną decyzją były m. in. Skarb Państwa oraz Gmina P. jako właściciele działek położonych w sąsiedztwie planowanego przedsięwzięcia. W efekcie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Prezydent Miasta P. występował jednocześnie w trzech rolach: jako reprezentant Gminy, w sposób oczywisty zainteresowanej rozstrzygnięciem sprawy albowiem planowana inwestycja oddziaływać ma m. in. na nieruchomości stanowiące własność Gminy, jako reprezentant Skarbu Państwa, którego nieruchomości także znajdują się w obszarze oddziaływania inwestycji, również zatem zainteresowanego rozstrzygnięciem i jako rozpoznający wniosek W. S. organ pierwszej instancji. Przypomnieć zatem należy, iż w celu zagwarantowania bezstronności organu art. 24 i 25 kodeksu postępowania administracyjnego przewidują sytuacje, w których pracownik organu administracji publicznej bądź organ podlegają wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie. W sytuacji zatem gdy obiektywizm organu może rodzić wątpliwości z uwagi na jego zaangażowanie w sprawę w charakterze reprezentanta stron o często odmiennych interesach niż wnioskodawca, rozważenie przesłanek determinujących wyłączenie było obowiązkiem organu. Uzasadnione wątpliwości co do właściwości organu wydającego w niniejszej sprawie decyzję pierwszoinstancyjną niewątpliwie uprawniały Kolegium do uchylenia decyzji pierwszoinstancyjnej. (...)” (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

W tym miejscu Kolegium wskazuje, że w świetle postanowień art. 24 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie:

- 1) w której jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki,
- 2) swego małżonka oraz krewnych i powinowatych do drugiego stopnia,
- 3) osoby związanej z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,
- 4) w której był świadkiem lub biegłym albo był lub jest przedstawicielem jednej ze stron, albo w której przedstawicielem strony jest jedna z osób wymienionych w pkt 2 i 3,
- 5) w której brał udział w niższej instancji w wydaniu zaskarżonej decyzji,
- 6) z powodu której wszczęto przeciw niemu dochodzenie służbowe, postępowanie dyscyplinarne lub karne,
- 7) w której jedną ze stron jest osoba pozostająca wobec niego w stosunku nadrzędności służbowej.

Bezspornie w przedmiotowej sprawie Prezydent Miasta Żory, jest organem, który w przedmiotowej sprawie orzekał w pierwszej instancji. Jest on również organem wykonawczym i reprezentantem dwóch stron tego postępowania – Skarbu Państwa i Gminy Żory – i działa w ich imieniu, w tym składa prawem przewidziane oświadczenia. Zatem w świetle art. 24 § 1 pkt 4 kodeksu postępowania administracyjnego, jako podmiot reprezentujący stronę postępowania podlega on wyłączeniu z przedmiotowego postępowania dotyczącego wydania Remea Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Uruchomienie instalacji bioremediacji terenów poprzemysłowych (instalacji odzysku odpadów z wykorzystaniem płyty remediacyjnej)”, którego realizację przewidziano w Żorach na terenie nieruchomości o nr ewid. 1354/150 (obręb Rój).” Wyłączenie to następuje z mocy prawa i zbędne jest wydawanie w tej sprawie odrębnego postanowienia. Zgodnie zaś z treścią art. 24 § 4 kodeksu postępowania administracyjnego wyłączony pracownik powinien podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki ze względu na interes społeczny lub ważny interes stron. Wyłączenie Prezydenta Miasta Żory z mocy prawa pociąga za sobą również wyłączenie pozostałych pracowników Urzędu Miasta Żory, którym Prezydent Miasta Żory mógłby udzielić ewentualnego pełnomocnictwa. Ponieważ z akt sprawy wynika, że zaskarżoną decyzję Nr IS.6220.14.2018 z dnia 28 stycznia 2019 r. Prezydent Miasta Żory, zatem decyzja ta jest w istotny sposób wadliwa.

Zgodnie bowiem ze stanowiskiem doktryny prawa wydanie decyzji z naruszeniem przepisów o wyłączeniu pracownika skutkuje wadliwością tych decyzji. W odniesieniu do decyzji nieostatecznej rodzi to możliwość jej zmiany lub uchylecia w postępowaniu odwoławczym, natomiast w stosunku do decyzji ostatecznych – wznowienie postępowania (art. 145 § 1 pkt 3 kodeksu postępowania administracyjnego; E. Mzyk, Wznowienie postępowania..., s. 19 i n.). (Czesław Martysz, Komentarz do art. 24 kodeksu postępowania administracyjnego, stan prawny: 2010.08.01, Lex).

Powyższe oznacza, że w odniesieniu do postępowania zakończonego zaskarżoną decyzją Nr IS-ROS.6220.47.2022 z dnia 5 czerwca 2024 r. o środowiskowych uwarunkowaniach organ pierwszej instancji – Prezydent Miasta Żory – w toku ponownego rozpatrywania sprawy, powinien wystąpić do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach z wnioskiem o wyznaczenie innego organu do załatwienia przedmiotowej sprawy.

Niezależnie od powyższego Kolegium zobowiązane jest wskazać również inne uchybienia jakich dopuścił się organ pierwszej instancji wydając zaskarżoną decyzję.

Kolegium wskazuje zatem, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest decyzją związaną, co oznacza, że w przypadku wykazania, że przedsięwzięcie nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko organ winien uwzględnić wnioski i ustalić środowiskowe warunki realizacji przedsięwzięcia.

Z kolei decyzja o odmowie ustalenia środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia może być wydana jedynie w przypadkach określonych w ustawie.

Mianowicie organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadkach ściśle określonych w ustawie i należą do nich:

- niezgodność lokalizacji przedsięwzięcia z planem zagospodarowania przestrzennego (art.80 ust.2 ustawy);
- odmowa uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przez organ współdziałający (art.80 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 77 ust. 1 ustawy);
- brak zgody wnioskodawcy na realizację przedsięwzięcia w innym wariantcie niż proponowany przez wnioskodawcę , w sytuacji, gdy organ skorzysta z możliwości określonej w art. 81 ust. 1 ustawy;
- wykazanie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 przy jednoczesnym braku spełnienia przesłanek z art.34 ustawy o ochronie przyrody (art. 81 ust.2 ustawy);

- wykazanie, że przedsięwzięcie wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne - organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy. (art.81 ust.3 ustawy) (por. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 7 czerwca 2017 r., sygn. akt: IV SA/Po 121/17; wyrok WSA w Lublinie z dnia 6 czerwca 2023 r., II SA/Lu 285/23).

Zdaniem Kolegium w zaskarżonym rozstrzygnięciu organ pierwszej instancji nie wykazał dostatecznie, że zaistniały podstawy do wydania decyzji odmawiającej zgody na realizację przedsięwzięcia. Podstawą do takiej odmowy nie mogą być względy pozaprawne, a takim jest sprzeciw mieszkańców. Również inne przesłanki odmowy wydania decyzji (zasada zrównoważonego rozwoju i zasada przezorności) nie zostały przez organ pierwszej instancji właściwie uzasadnione i nie znajdują potwierdzenia w aktach sprawy.

Nadmienić przyjdzie, że katalog warunków uzasadniających odmowę zgody na realizację przedsięwzięcia zawartych w art. 80 i 81 ustawy . nie jest zamknięty o tyle, że możliwe jest wyjście poza przesłanki odmowne zawarte w art. 80 i 81 ustawy w przypadku, gdy ma to na celu uwzględnienie dodatkowych regulacji zawartych w przepisach powszechnie obowiązujących, reglamentujących możliwość realizacji przedsięwzięć w danym obszarze, które zakazują lokalizacji pewnych inwestycji na terenach objętych szczególną ochroną ze względu na zachowanie jakości zasobów naturalnych środowiska przyrodniczego lub nie dopuszczają realizacji przedsięwzięcia danego rodzaju.

W niniejszym przypadku nie wykazano, by w sprawie miały zastosowanie jakiegokolwiek inne przepisy szczególne, które zakazują lokalizacji lub nie dopuszczają realizacji przedsięwzięcia objętego wnioskiem.

Również za niewystarczające do wydania decyzji o odmowie ustalenia środowiskowych uwarunkowań uznać należy podnoszony przez organ pierwszej instancji fakt negatywnego oddziaływania

planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Okoliczność taka, sama w sobie, nie stanowi podstawy do odmowy ustalenia środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia. Co więcej zauważyć należy, że negatywne oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko stanowi typową i nieodłączną cechę przedsięwzięć, co do których wydawana jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. Także sama nieodwracalność, czy też trwałość negatywnego oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko, nie jest okolicznością, która uzasadnia wydanie decyzji odmownej. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa bowiem wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko i wymagania, jakie powinny być spełnione, aby minimalizować skutki negatywnego wpływu przedsięwzięcia na środowisko.

W ponownie prowadzonym postępowaniu organ winien mieć powyższe na uwadze.

Kolegium zauważa dalej, że na mocy art. 37 ustawy organ prowadzący postępowanie:

- 1/ rozpatruje uwagi i wnioski;
- 2/ w uzasadnieniu decyzji, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, podaje informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach stwierdza, że organ pierwszej instancji nie zastosował w sprawie cytowanego przepisu. Poza podaniem jakie zgłoszone zostały uwagi organ pierwszej instancji nie rozpatrzył wniesionych uwag i wniosków. Tym samym naruszył także art. 80 ust. 1 pkt. 3 ustawy, który stanowi, że jeżeli była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, biorąc pod uwagę wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa. Okoliczności te zostaną zatem wzięte pod uwagę przez organ pierwszej instancji pod uwagę w ponownym postępowaniu.

Reasumując, w ocenie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach w sprawie wystąpiło naruszenie przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie.

W takim przypadku, stosownie do postanowień art. 138 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego zachodzi konieczność uchylecia zaskarżonej decyzji organu pierwszej instancji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W świetle ww. przepisu prawa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji w sytuacji, gdy zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ drugiej instancji powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

W takim przypadku, stosownie do postanowień art. 138 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego zachodzi konieczność uchylecia zaskarżonej decyzji organu pierwszej instancji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W świetle ww. przepisu prawa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji w sytuacji, gdy zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ drugiej instancji powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy. W związku z powyższym Kolegium wskazuje, że ponownie rozpatrując przedmiotową sprawę organ pierwszej instancji winien usunąć wszelkie uchybienia, które w niniejszej decyzji wskazał organ odwoławczy, przede wszystkim w pierwszej kolejności organ ten winien zwrócić się do Kolegium w celu wyznaczenia innego organu do rozpatrzenia niniejszej sprawy.

Odnosząc się do treści odwołania stron Kolegium zauważa, że w znacznej części argumenty w nim zawarte, zostały przez Kolegium podzielone, co znalazło odzwierciedlenie w niniejszym rozstrzygnięciu. Jednakże z uwagi na naruszenie prawa, jakiego dopuścił się organ pierwszej instancji w toku postępowania, Kolegium nie ma możliwości wydania decyzji merytorycznej, lecz jest zmuszone do wydania decyzji kasacyjnej i uchylecia w całości zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji. Dostrzeżone bowiem brak w postępowaniu organu pierwszej instancji wykraczają poza zakres jak dozwala art. 136 kodeksu postępowania

administracyjnego. W ramach tego postępowania organ pierwszej instancji będzie zobowiązany do ponownego przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, co już wyżej zostało wskazane.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna.

Pouczenie

Na niniejszą decyzję nie przysługuje skarga do sądu administracyjnego, jednak strona niezadowolona z treści decyzji może wnieść od niej sprzeciw do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Wymogi formalne sprzeciwu określają art. 46, 47, art. 64b § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1634 z późn. zm.).

Wniesienie sprzeciwu od niniejszej decyzji wymaga uiszczenia wpisu stałego w wysokości 100 zł.

Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów sądowych albo przyznanie jej prawa pomocy, obejmującego zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata lub radcy prawnego. Zasady przyznawania prawa pomocy oraz skutki przyznania określają art. 243 – 262 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1634 z późn. zm.).

Realizując zasadę dostępu do informacji publicznej o środowisku, na podstawie art. 21 ust. 2 pkt. 9 ustawy w związku z art. 3 ust. 1 pkt. 11 lit. a, b i c ustawy oraz art. 85 ust. 3 ustawy, o decyzji niniejszej obwieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach oraz w siedzibie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach na tablicy ogłoszeń, a także zwrócono się do organu pierwszej instancji o podanie jej do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia.

CZŁONEK
Samorządowego Kolegium
Odwoławczego
w Katowicach

CZŁONEK
Samorządowego Kolegium
Odwoławczego
w Katowicach

CZŁONEK
Samorządowego Kolegium
Odwoławczego
w Katowicach

Katarzyna Stebnicka
/właściwy podpis na oryginale/

Anna Kajzerek – Dziwoki
/właściwy podpis na oryginale/

Kamila Koziara
/właściwy podpis na oryginale/

Otrzymują:

1. Wojciech Lenartowicz — pełnomocnik REMEA Sp. z o.o.

Nobilis Partners Graboś Grocholski Lenartowicz sp.k.

ul. Żurawia 43 lok. 116-122, 00-680 Warszawa

2. pozostałe strony postępowania zgodnie z art. 49 kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Prezydent Miasta Żory, Al. Wojska Polskiego 25, 44 – 240 Żory z aktami sprawy

4. Aa

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Plac Grunwaldzki 8-10. 40-127 Katowice

2. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

ul. Kpt. L. Janiego 1, 44-200 Rybnik

3. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach

ul. Sienkiewicza 2, 44-100 Gliwice

4. Marszałek Województwa Śląskiego

ul Ligonía 46, 40-037 Katowice